

การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิกผ่านสื่อมวลชนคาทอลิก

นาย อำนวย ฤทัยคงถาวร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-3540-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE TRANSMISSION OF THE CATHOLIC IDEOLOGY
THROUGH THE CATHOLIC MASS MEDIA

Mr. Amnuai Ruthaikongtaworn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN 974-14-3540-1

Copyright of Chulalongkorn University

490187

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิกผ่านสื่อมวลชนคาทอลิก

โดย

นายอำนาจ ฤทัยคงถาวร

สาขาวิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

อำนวยการพิมพ์ : การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิกผ่านสื่อมวลชนคาทอลิก
 (THE TRANSMISSION OF THE CATHOLIC IDEOLOGY THROUGH THE CATHOLIC
 MASS MEDIA) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ
 จำนวน 114 หน้า ISBN 974-14-3540-1

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุดมการณ์ที่ได้รับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนคาทอลิกว่ามี
 ว่าจะไรบ้าง สื่อมวลชนคาทอลิกมีกระบวนการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์อย่างไร และประสิทธิผลใน
 การรับรู้ของผู้รับสารคาทอลิกเป็นอย่างไร ซึ่งวิธีเก็บข้อมูลใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
 การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า อุดมการณ์ที่ได้รับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนคาทอลิกคือ ความรัก สันติภาพ
 ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีมนุษย์ ซึ่งอุดมการณ์ความรักได้รับการนำเสนอจากสื่อมวลชน
 ทุกประเภทมากที่สุด โดยสื่อมวลชนคาทอลิกถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่าน 14 รูปแบบในการนำเสนอเนื้อหา
 ตามประเภทของสื่อมวลชน และยังได้ใช้วิธีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนอีก 5 ประการ

ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ทรงสารของสื่อมวลชนคาทอลิกได้ใช้หลักเกณฑ์ 5 อย่างในการคัดเลือก
 เนื้อหาอุดมการณ์ และเมื่อมีการนำเสนออุดมการณ์ที่ต่างกัน ไปยังผู้รับสารที่ต่างกัน และผ่านสื่อมวลชน
 ที่ต่างกัน สื่อมวลชนคาทอลิกจะถ่ายทอดอุดมการณ์นั้นๆ โดยอาศัยรูปแบบในการนำเสนอที่ไม่ต่างกัน
 ตามลักษณะของสื่อมวลชนแต่ละประเภท

และผลการวิจัยยังพบว่า ประสิทธิภาพในการรับรู้ของผู้รับสารคาทอลิกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง
 โดยคาทอลิกเปิดรับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด และเปิดรับข้อมูลจากสื่อวิทยุน้อยที่สุด ส่วนความพึง
 พอใจในเนื้อหา-รูปแบบของสื่อมวลชนคาทอลิกนั้นแตกต่างกันไปตามลักษณะของสื่อแต่ละประเภท และ
 อุดมการณ์ที่ผู้รับสารนำไปใช้ในชีวิตมากที่สุดคือ สันติภาพ ส่วนน้อยที่สุดคือ อุดมการณ์ศักดิ์ศรีมนุษย์

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่อนิสิต..... *อินชว ฤทธิธนาพร*
 สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *อินชว ฤทธิธนาพร*
 ปีการศึกษา.....2549.....

4785269328 : MAJOR JOURNALISM

KEYWORD : CATHOLIC IDEOLOGY / CATHOLIC MASS MEDIA / TRANSMISSION

AMNUAI RUTHAIKONGTAWORN : THE TRANSMISSION OF THE CATHOLIC
 IDEOLOGY THROUGH THE CATHOLIC MASS MEDIA. THESIS ADVISOR : ASSIST.
 PROF. DUANG-KAMOL CHARTPRASERT, Ph.D., 114 pp. ISBN 974-14-3540-1

This research is aimed at studying the ideology presented through the Catholic mass media, how it is transmitted, and assimilation effectiveness of the Catholic media recipients. Both qualitative and quantitative research methodology are used to conduct the study. The first one is based on the content analysis and in-depth interview while questionnaire is employed for the latter one.

The research has found that the ideology presented through the Catholic mass media consists in love, peace, justice, human rights and human dignity, among which the ideology of love has been presented the most often by all types of mass media - the Catholic mass media presenting it in 14 different ways in accordance with media types along with five other unique methods of their own.

The research has also found that the gatekeeper of Catholic mass media employ 5 norms in selecting the ideology content and whenever there is presentation of varied ideology content to different categories of recipients and through different types of mass media, the Catholic mass media will transmit that particular ideology content through a certain form of presentation not varied with each different types of mass media.

And the research has also found that assimilation effectiveness on the part of the Catholic recipients is at the medium level with Catholics receiving through the printed materials in the largest number, and through radio broadcasting in the smallest number. Satisfaction of the contents – forms of the Catholic mass media varies with media types, and the ideology of peace is the most assimilated whereas the least assimilated is the ideology of human dignity.

Department.....Journalism.....Student's Signature.....*Annu Ruthai*.....
 Field of Study.....Journalism.....Advisor's Signature.....*Duangkamol Chartprasert*.....
 Academic Year.....2006.....

กิตติกรรมประกาศ

∴ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ดวงกมลชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่สละเวลา คอยให้คำปรึกษา และมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยนี้ รวมถึงอาจารย์ พิระ จิรโสภณ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์จรจิตลักษณ์ แสงอุไร ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ บาทหลวงวรยุทธ กิจบำรุง บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม บาทหลวงบรรจง สันติสุขนิรันดร์ อ.ชัยณรงค์ มณฑิยวิเชียรฉาย คุณศิริวรรณ สันติสกุลธรรม คุณวัชรวิ กิจสวัสดิ์ คุณสุรวุฒิ หมั่นทรัพย์ และคุณสมานมิตร ห่อเร ผู้มีส่วนสำคัญในการให้ข้อมูลต่างๆ สำหรับใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้

ขอขอบคุณ คุณพ่อเจ้าวัด เลขานุการ ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากบรรดาสัตบุรุษและนักเรียนในเขตวัดและโรงเรียนของท่าน

ขอขอบคุณ อ.ธเนศ คิดรุ่งเรือง อ.นพดล กรรณิการ์ อ.ปิยทัย โกศินานนท์ อ.เรวัต จวบสมัย และ อ.สุธี แซ่ลี ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่เสริมให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ เพื่อน JR จุฬาฯ 47 ทุกคน : กิกกี ทราญ ลูกห้อ นิด บั้ม บั้ง มด รินา หลิง น้ำหวาน เกม เตียร์ และแก้ม เพื่อนร่วมห้อง ที่เคยร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาไม่มากก็น้อย

ขอขอบคุณ พี่นาย ไร่ ฝน และเจ้าหน้าที่ JR ทุกๆ คน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำอย่างดีทุกๆ ครั้งที่ไต่ถามและต้องการ

ขอขอบคุณ เบิร์ต โป้ต มาร์ค เจมส์ โจเซฟิน เพชร พลอย หน้อย พัช แป้ว ตึกตา ฝน เมย์ และ ผองเพื่อนที่คอยให้กำลังใจเสมอ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ แม่เซเตียง พี่ใหญ่ พี่อ๋า พี่เจียบ พี่เล็ก พี่แก้ว สำหรับความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่ส่งมาให้เสมอ...

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่ 1 : บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
ปัญหำนำการวิจัย.....	4
ขอบเขตในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4

บทที่ 2 : แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับกับอุดมการณ์.....	5
2. แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์คาทอลิก.....	7
3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร.....	10
4. ทฤษฎีผู้ทรงสาร.....	20
5. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้รับสาร.....	23
5.1 ทฤษฎีการใช้ และความพึงพอใจของผู้รับสาร.....	23
5.2 แนวคิดการเลือกสรรข่าวสาร.....	25
6. การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิก.....	27
7. การประชุมสังคายนาวาติกันที่ 2.....	29
8. สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย.....	31
สมมติฐานการวิจัย.....	36
คำนิยามศัพท์.....	36

บทที่ 3 : ระเบียบวิธีวิจัย	
1. ขอบเขตการวิจัย.....	38
1.1 ประชากร.....	38
1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	38
2. ตัวแปร และวิธีการวัดตัวแปร.....	40
2.1 ตัวแปร.....	40
2.2 วิธีการวัดตัวแปร.....	40
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
3.1 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	41
3.2 ความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	42
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5. การนำเสนอข้อมูล.....	43
บทที่ 4 : ผลการวิจัย	
1. ผลการศึกษาที่ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา.....	44
1.1 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ.....	44
1.2 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ.....	49
2. ผลการศึกษาที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	56
3. ผลการศึกษาที่ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	62
3.1 การเปิดรับข่าวสารจกสื่อมวลชนคาทอลิก.....	64
3.2 ความพึงพอใจของผู้รับสาร ต่อสื่อมวลชนคาทอลิก.....	66
3.3 การนำเอาอุดมการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิต.....	78
บทที่ 5 : สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุป.....	83
อภิปรายผล.....	87
อภิปรายผล (ภาพรวม).....	97
ข้อเสนอแนะ.....	101
รายการอ้างอิง.....	102
ภาคผนวก.....	106
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	114

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนร้อยละของอุดมการณ์ฯ ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนคาทอลิก.....	44
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนร้อยละของอุดมการณ์ฯ ที่นำเสนอในรูปแบบต่างๆ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์คาทอลิก.....	46
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนร้อยละของอุดมการณ์ฯ ที่นำเสนอในรูปแบบต่างๆ ของสื่อวิทยุ.....	47
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนร้อยละของอุดมการณ์ฯ ที่นำเสนอในรูปแบบต่างๆ ของสื่อโทรทัศน์.....	48
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนร้อยละของผู้รับสารคาทอลิก จำแนกตามลักษณะของประชากร.....	62
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนร้อยละของการอ่านหนังสือพิมพ์อุดมสารต่อสัปดาห์.....	64
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนร้อยละของการอ่านนิตยสารอุดมสานต์ต่อเดือน.....	64
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนร้อยละของการฟังรายการวิทยุ "คาทอลิกบอกเล่า90" ต่อเดือน.....	65
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนร้อยละของการดูรายการโทรทัศน์คาทอลิก "แสงธรรม" ต่อเดือน.....	65
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนร้อยละของความพึงพอใจในเนื้อหาของ นสพ.อุดมสาร.....	66
ตารางที่ 11	แสดงความสัมพันธ์ของผู้รับสารกับความพึงพอใจในหนังสือพิมพ์อุดมสาร.....	68
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนร้อยละของความพึงพอใจในเนื้อหาของนิตยสารอุดมสานต์.....	69
ตารางที่ 13	แสดงความสัมพันธ์ของผู้รับสารกับความพึงพอใจในนิตยสารอุดมสานต์.....	70
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนร้อยละของความพึงพอใจในเนื้อหารายการของวิทยุคาทอลิกฯ.....	71
ตารางที่ 15	แสดงความสัมพันธ์ของผู้รับสารกับความพึงพอใจในรายการวิทยุคาทอลิก.....	72
ตารางที่ 16	แสดงจำนวนร้อยละของความพึงพอใจในเนื้อหารายการของโทรทัศน์คาทอลิก.....	74
ตารางที่ 17	แสดงความสัมพันธ์ของผู้รับสารกับความพึงพอใจในรายการโทรทัศน์คาทอลิก.....	75
ตารางที่ 18	แสดงจำนวนร้อยละของสื่อมวลชนฯ ที่คาทอลิกได้รับอุดมการณ์ฯ.....	78
ตารางที่ 19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการรับอุดมการณ์จากสื่อคาทอลิก.....	79
ตารางที่ 20	แสดงจำนวนร้อยละของอุดมการณ์ฯ ที่คาทอลิกได้รับผ่านสื่อมวลชนฯ.....	79
ตารางที่ 21	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการรับแนวคิดอุดมการณ์คาทอลิก.....	79
ตารางที่ 22	แสดงจำนวนร้อยละของอุดมการณ์ฯ ที่คาทอลิกนำไปใช้ในชีวิต.....	80
ตารางที่ 23	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการนำอุดมการณ์ไปใช้ในชีวิต.....	81
ตารางที่ 24	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการรับแนวคิดอุดมการณ์คาทอลิก.....	81

สารบัญญภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของ Lasswell.....	12
รูปภาพที่ 2 แบบจำลองการสื่อสาร SMCR ของเบอร์โล.....	12
รูปภาพที่ 3 แบบจำลองการสื่อสารของ Rogers.....	14
รูปภาพที่ 4 แบบจำลองการสื่อสารของ Katz และคณะ.....	24
รูปภาพที่ 5 แบบจำลองกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร.....	26
รูปภาพที่ 6 กรอบแนวคิด การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิก.....	37
รูปภาพที่ 7 ตัวอย่างหนังสือพิมพ์อุดมสาร (รายสัปดาห์).....	90
รูปภาพที่ 8 ตัวอย่างรายการโทรทัศน์คาทอลิก “แสงธรรม”.....	91
รูปภาพที่ 9 ตัวอย่างนิตยสารอุดมศานต์ (รายเดือน).....	95
รูปภาพที่ 10 กรอบแนวคิด การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิก.....	97